

นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

Innovation in Field Hospital Management of RoiEt Buddhist College, Thawat Buri

District, Roi-Et Province

พิกุล มีมานะ

Pikul Meemana

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Roi Et Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email: chokooooon@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5527-491X>

Received 19/11/2022

Revised 20/11/2022

Accepted 21/11/2022

บทคัดย่อ

จากการที่ผู้ป่วยมีสภาพอารมณ์ที่ฉุนเฉียว ใจร้อนหรือในบางครั้งอาจจะเปิดอารมณ์ใส่ทีมผู้ดูแลที่ดำเนินการไม่ได้ตั้งใจปรารถนา หรือในบางกรณี เช่น เมื่อผู้ป่วยที่รักษาตัวหายจากอาการป่วยแล้วไม่ได้รับการต้อนรับจากชุมชนหรือครอบครัว ดังนั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาถึงการบริหารจัดการในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่ติดเชื้อโรคโควิด 19 และเห็นเน้นย้ำถึงความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการศึกษาถึงวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในเชิงวิชาการ การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษานวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด (2) เพื่อทดลองใช้นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และ (3) เพื่อประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยนี้เป็นแบบผสมวิธี ประชากรที่ใช้ในการค้นหารูปแบบนรูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม มาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 18 คน และการประเมินนวัตกรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 20 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทั้งเชิงพรรณนา สถิติเชิงอนุมานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดได้วางกรอบแนวปฏิบัติเพื่อการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม ดังนี้ สภาพแวดล้อม หลักการบริหาร การพัฒนาจิตใจ และการสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ (2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม พบว่า นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด ประกอบด้วย การที่เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายของโรงพยาบาลสนามต้องสร้างนวัตกรรมการรักษผู้ป่วยด้วยแนวทางการบูรณาการเอาหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาในหลายหลักธรรมนำไปบูรณาการร่วมกับการรักษาพยาบาล โดยเน้นหนักไปที่การพัฒนาจิตใจและการสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ หรือการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตตใจภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการรักษาพยาบาลอันจะส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดอย่างมีประสิทธิภาพ (3) ส่วนผลการประเมินนวัตกรรมโดยสรุปนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : นวัตกรรมการบริหารจัดการ; โรงพยาบาลสนาม; วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

Abstract

From the patient's emotional state Impatient or at times may explode in anger at the care team who are not performing as intended in some cases, for example, When a patient who has recovered from an illness is not welcomed by the community or family, therefore, The researchers agreed that there should be a study on the management of medical care for patients infected with COVID-19 and stressed the necessity of the academic study of how to solve this problem. This research, therefore, has the following objectives: (1) To study the management innovation of Roi Et Monk College Field Hospital, Thawat Buri District, Roi-Et Province. (2) To implement the innovation in the management of Roi Et Monastic College Field Hospital, Thawat Buri District, Roi-Et Province. And (3) To evaluate the innovation of Roi Et Monastic College field hospital management innovation, Thawat Buri District, Roi-Et Province. This research is an integrated approach. The population used in the model search was the field hospital management model from 18 experts and innovation evaluation by 20 experts. Data were analyzed using descriptive statistics. Inferential Statistics and Content Analysis. The results showed that : (1) Roi Et Priest College has laid out a framework for field hospital management as follows: The environment, Principles of administration, Mental development, and Mental strength building. (2) The results of the experimental model of field hospital management found that: The management innovation of the Roi Et Monk College Field Hospital consists of the fact that all staff of the field hospital must create innovation in the treatment of patients by integrating Buddhist principles in many principles to integrate with medical treatment with a strong emphasis on mental development and mental strength building or creating mental protection under an environment conducive to medical care this will affect the efficient management of Roi Et Field Hospital. (3) The results of the evaluation of the innovation, in summary, the innovation in the field hospital management at Roi Et Monk College, Thawat Buri District, Roi-Et province obtained from the research can be used appropriately at the most level.

Keywords: Management Innovation; Field Hospital; Roi Et Priest College

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (Covid 19) ในครั้งนี้ปรากฏว่าได้มียอดผู้ติดเชื้อจำนวนมากโดยเฉพาะในศูนย์กลางของประเทศไทยคือกรุงเทพมหานครจากนั้นก็ลุกลามมายังพื้นที่ต่างจังหวัดรวมทั้งจังหวัดร้อยเอ็ดด้วย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต่างช่วยกันระดมสรรพกำลังทุกอย่างที่มีในการรับมือ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในระลอกเดือนเมษายน ส่งผลให้มีแนวโน้มของผู้ติดเชื้อยืนยันสะสมเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบกับข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 25) ได้มีมาตรการเร่งด่วนเพื่อสกัดกั้นการระบาดในพื้นที่เป้าหมายเฉพาะในเขตพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด ทำให้มีแรงงานหรือประชาชนจากพื้นที่ที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวดเดินทางกลับภูมิลำเนา (ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษกมหาวิทยาลัยมหิดล, 2564) ซึ่งพบว่าเป็นทั้งผู้ที่ติดเชื้อแล้วเข้ารับการรักษและผู้เสี่ยงสูงที่ต้องแยกกักตัวเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจังหวัดร้อยเอ็ดจึงได้มีประกาศจัดตั้งโรงพยาบาลสนาม 15 แห่ง จำนวน 1,333 เตียง และ ศูนย์ช่วยเหลือประชาชนระดับอำเภอ และตำบล (Community Isolation) จำนวน 822 เตียง รวมจำนวน 2,155 เตียง เพื่อบรรเทาผู้ติดเชื้อชาวร้อยเอ็ดในพื้นที่และนอกพื้นที่ที่เดินทางกลับเข้ามารักษา และหนึ่งในกระบวนการจัดการรองรับสถานการณ์ดังกล่าวคือการให้ความร่วมมือกับภาครัฐ โดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดให้การช่วยเหลือประชาชนในยามที่เกิดวิกฤติของชาติและในยามที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อน จากประกาศของทางรัฐบาลที่ให้ทุกภาคส่วนได้ให้การช่วยเหลือเยียวยาสอดคล้องกับนโยบายเพื่อแบ่งภาระหน้าที่ในการรับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือประชาชนจากสถานการณ์โควิด-19 จึงได้ดำเนินการจัดตั้งโรงพยาบาลสนามขึ้นที่ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยร่วมกับโรงพยาบาลธวัชบุรี ขึ้นเมื่อ วันที่ 16 กรกฎาคม 2564 จำนวน 60 เตียง และในเวลาต่อมาก็ได้มีการขยายขนาดเพิ่มจำนวนเตียงเพิ่มเติมอีก จำนวน 80 เตียง รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวน 140 เตียง เพื่อบรรเทาผู้ป่วยที่ต้องการจะรักษาตัวโดยได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ (สยามรัฐ, 2564)

จากการจัดตั้งโรงพยาบาลสนามขึ้นในวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดครั้งนี้ก็กลับพบปัญหาที่ตามมาหลายประการที่เกิดขึ้นกับหน่วยผู้ให้การรักษายาบาลคือ ผู้ป่วยมีสภาพอารมณ์ที่ฉุนเฉียว ใจร้อนหรือในบางครั้งอาจจะเปิดอารมณ์ใส่ทีมผู้ดูแลที่ดำเนินการไม่ได้ตั้งใจปรารถนา หรือในบางกรณีเช่น เมื่อผู้ป่วยที่รักษาตัวหายจากอาการป่วยแล้วไม่ได้รับการต้อนรับจากชุมชนหรือครอบครัว เป็นต้น ดังนั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการศึกษาถึงการบริหารจัดการในการรักษายาบาลผู้ป่วยที่ติดเชื้อโรคโควิด 19 และเห็นเน้นย้ำถึงความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการศึกษาถึงวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในเชิงวิชาการ เพื่อให้มีความพร้อมในการรองรับการระบาดที่อาจมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นใหม่ ตลอดทั้งให้ทราบถึงความสำคัญและการสนับสนุนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้สมรรถนะแห่งตนจะทำให้มั่นใจในความสามารถของตนเองที่จะทำงานในสถานการณ์ยากลำบากได้ในอนาคตโดยใช้วิธีการศึกษาในโรงพยาบาลสนามแห่งที่ 4 ของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นต้นแบบการบริหารการพยาบาลใน

สถานการณ์การระบาดและขยายผลไปยังโรงพยาบาลระดับต่าง ๆ ของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อจะใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการ ตลอดจนทั้งเป็นการค้นหาแนวทางการส่งผู้ที่ส่งตัวผู้ที่หายจากอาการป่วยกลับภูมิลำเนาอย่างเข้าใจกันทั้งชุมชน ครอบครัว ส่งผลต่อการก่อให้เกิดความสุขในชุมชนต่อไป แผนงานวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยมีการบูรณาการระหว่างศาสตร์ คือ ด้านการบริหารจัดการ รัฐศาสตร์ พุทธศาสนา พฤติกรรมศาสตร์ จิตวิทยา เป็นต้น มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน วิทยาลัย สงฆ์ร้อยเอ็ด โรงพยาบาลธวัชบุรี คณะสงฆ์จังหวัดร้อยเอ็ด หน่วยงานปกครองท้องถิ่น ท้องถิ่น อาสาสมัครต่างๆ เป็นต้น ดังนั้น แผนบูรณาการการวิจัยนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางวิชาการเพื่อให้ความร่วมมือในการรับมือกับการระบาดที่อาจมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นครั้งใหม่ในอนาคต ประโยชน์เชิงชุมชนและสังคมคือแนวทางการส่งผู้ที่ส่งตัวผู้ที่หายจากอาการป่วยกลับภูมิลำเนาอย่างเข้าใจกันทั้งชุมชน ครอบครัว ส่งผลต่อการก่อให้เกิดความสุขในชุมชนและลดความหวาดระแวงของคนในชุมชนได้ ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ คือลดภาระค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการรักษารวมทั้งลดเวลาในการรักษาตัว ลดภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐในการดูแลผู้ป่วย และประโยชน์เชิงนโยบาย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 11 ด้าน แผนย่อยที่ 1 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ที่จะช่วยขับเคลื่อนสังคมและประเทศชาติให้หลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของประชาชนในประเทศไทย (แพทยสภา, 2564)

จากงานวิจัยที่เคยศึกษาไว้เกี่ยวเรื่องนี้โดยอ้างอิงงานวิจัยของ ชีรพร สติธอังกูรและคณะ (2564 : 320-333) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข” การพัฒนาแบบพบว่า ประกอบด้วยคุณนัยปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านการพยาบาล การประเมินความพร้อมการบริหารการพยาบาล และแนวทางการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ที่ครอบคลุมระยะก่อน ขณะ และหลังเกิดการระบาดของโควิด-19 ผลลัพธ์ของการใช้รูปแบบ พบว่าผู้บริหารการพยาบาลมีความคิดเห็นต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด หรืองานวิจัยของ อุษา คำประสิทธิ์ (2565 : 33-44) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 แผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลโนนไธ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแบบการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 แผนกผู้ป่วยใน ทำให้มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และงานวิจัยของ สุดาพา วงศ์หาริมาศย์ (2563 : 332-343) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบนวัตกรรมบริการโดยประยุกต์แนวคิดการบริหารภาครัฐแนวใหม่โดยการวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ ในเขตสุขภาพ” พบว่า รูปแบบของนวัตกรรมบริการฯ ประกอบด้วยองค์ประกอบนวัตกรรมบริการฯ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารภาครัฐแนวใหม่โดยการวางระบบการบริหารราชการแบบบูรณาการ ด้านที่ 2 การบริหารจัดการนวัตกรรมบริการฯ ด้านที่ 3 การนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานนวัตกรรมบริการฯ ด้านที่ 4 การบูรณาการร่วมระหว่างองค์กร/หน่วยงานมาใช้ในการดำเนินงานนวัตกรรมบริการฯ ด้านที่ 5 การบริหารจัดการมาใช้ในการดำเนินงาน

นวัตกรรมบริการฯ และด้านที่ 6 การวางแผนกลยุทธ์การดำเนินงานและการวางแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ผลการวิจัยนี้ทำให้ได้รูปแบบนวัตกรรมบริการ โดยการประยุกต์แนวคิดการบริหารภาครัฐแนวใหม่โดยการวางระบบการบริหารราชการแบบบูรณาการฯ ที่ประกอบด้วยนวัตกรรม 5 เรื่อง ได้แก่ นวัตกรรม เครือข่ายการดำเนินงานบูรณาการ (inter department cooperation network innovation) นวัตกรรม “ยูเซอร์วิส” นวัตกรรม “ฮอสเซอร์วิส” นวัตกรรม “people information” และ “people information for referral” ซึ่งผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้ตามบริบทของตน

ในการดำเนินโครงการจัดตั้งโรงพยาบาลสนามที่วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป็นอย่างดี อาทิ จังหวัดร้อยเอ็ด โรงพยาบาลร้อยเอ็ด สาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด และโรงพยาบาลธวัชบุรี คณะสงฆ์ในจังหวัดร้อยเอ็ดรวมทั้งองค์ทางด้านปกครองต่างๆ ในพื้นที่ จึงมีแนวความคิดในการศึกษาวิจัยเป็นหลักฐานทางวิชาการไว้ในโอกาสข้างหน้าหากเกิดวิกฤติในลักษณะนี้ขึ้นมาอีก ภายใต้แผนงานวิจัยนี้มีโครงการวิจัยภายใต้แผนงานวิจัย จำนวน 5 โครงการ งานวิจัยทั้ง 5 โครงการนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสรุปผลประเมินผลนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ 1. แนวทางการดูแลสุขภาพจิตของผู้ป่วยโควิด-19 ตามหลักภavana 4 ในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด 2. แนวทางการสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด 3. แนวทางการบริหารและการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุธรรมของโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด 4. การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด และ 5. รูปแบบการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสนาม วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

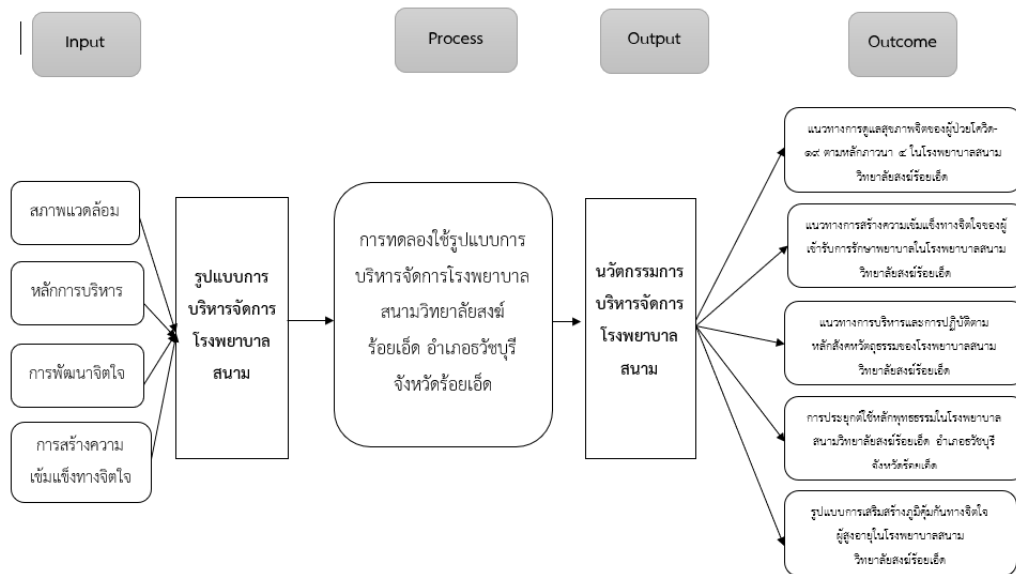
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อทดลองใช้นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยประยุกต์การเปลี่ยนกรอบแนวคิดทั้งรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและกรอบแนวคิดเชิงกระบวนการโดยอ้างอิงงานวิจัยของ

ธีรพร สิริอังกูรและคณะ, อุษา คำประสิทธิ์ รวมทั้งงานวิจัยของ สุตาฟ้า วงศ์หาริมาศย์ ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กล่าวคือ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม

1. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ: ผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แบบเจาะจงในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) คือ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 18 รูปหรือคน โดยแบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ (1) หมอ จำนวน 2 คน (2) พยาบาล จำนวน 3 คน (3) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ จำนวน 3 คน (4) ผู้บริหารวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด จำนวน 2 คน (5) ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 3 คน (6) กลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูปหรือคน และ (7) กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: เครื่องมือการวิจัยแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยใช้แบบการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (คำถามปลายเปิด) ในการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 18 รูป

หรือคน โดยมีประเด็นคำถามการวิจัย นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ระเบียบวิธีวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนทดลองใช้รูปแบบแบ่งเป็น 5 รูปแบบโครงการย่อย เพื่อนำไปทดลองโดยมอบหมายให้กับหลักสูตรต่างๆ ในวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 เรื่อง “แนวทางการดูแลสุขภาพจิตของผู้ป่วยโควิด-19 ตามหลักกาวนา 4 ในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด” โดยหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 เรื่อง “แนวทางการสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด” โดยหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

โครงการวิจัยย่อยที่ 3 เรื่อง “การพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของ โรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด” โดยหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

โครงการวิจัยย่อยที่ 4 เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” โดยหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

โครงการวิจัยย่อยที่ 5 เรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด” โดยหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนบูรณาการรูปแบบ ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการทดลอง นำมาบูรณาการสร้างเป็น นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด เพื่อนำไปประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ในระยะนี้ผู้วิจัย นำผลจากระยะที่ 2 ที่ได้จากการวิเคราะห์ที่ได้จากการบูรณาการนวัตกรรม เพื่อทำการประเมินด้วยวิธีการเทคนิคกระบวนการเชิงพินิจ (Rational Technique) โดยผู้เชี่ยวชาญ (Expertise) เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบนวัตกรรม ดังรายละเอียด ดังนี้

1. จัดทำสำเนานวัตกรรมที่ผ่านการพัฒนาในระยะที่ 2

2. สร้างเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ

3. ประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญเป็นรายบุคคล

4. สร้างแบบประเมิน เพื่อเป็นเครื่องมือยืนยันนวัตกรรมโดยใช้กรอบในการตรวจสอบคุณภาพการประเมินเพื่อยืนยัน โดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) และ ด้านความถูกต้อง (Accuracy)

ผลการวิจัย

1.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า โรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดได้วางกรอบแนวปฏิบัติเพื่อการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม ดังนี้

1.1. สภาพแวดล้อม การจัดการอาคารสถานที่เลือกสถานที่ดำเนินการที่เหมาะสม โดยพิจารณาประเด็นที่สำคัญ คือ 1) อาคารแยกจากสิ่งแวดล้อมและชุมชน 2) อาคารที่พนักมีอากาศถ่ายเทดี 3) มีสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา รวมถึงวัสดุสำนักงาน เครื่องอุปโภคบริโภค น้ำดื่ม 4) มีระบบลำบน้ำเสียที่สามารถปรับปรุงให้เหมาะสม 5) มีการตอบสนองต่อประเด็นความกังวลของสาธารณะและชุมชนโดยรอบที่ตั้ง

1.2. หลักการบริหาร

1.2.1 ด้านบุคลากร โดยแบ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลสนามและบุคลากรในสถานพยาบาลหลักที่สนับสนุนทั้งนี้ในส่วนบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลสนามจะประกอบด้วยฝ่ายปฏิบัติการดูแลรักษาและฝ่ายสนับสนุน โดยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องชี้แจงถึงวัตถุประสงค์การดำเนินงานขอบเขตของงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน รายละเอียดงาน และข้อควรระวังหรืออันตราย ตลอดจนการกำกับดูแลการทำงานของบุคลากรโดยเฉพาะอาสาสมัคร มีระบบการบริหารจัดการหน่วยผู้ป่วยนอก หอผู้ป่วย การจัดเวร โดยประเมินจากความเพียงพอของการให้บริการ ระบบการป้องกันควบคุมการติดเชื้อและแพร่กระจายเชื้อ ฝึกซ้อมการสวม-ถอด PPE ให้คล่องอย่างถูกต้อง ตามความเสี่ยงของหัตถการ สำรองและสำรอง PPE ให้พร้อมใช้ และเพียงพอ รวมถึงสามารถจัดหาเพิ่มได้ ทีมบุคลากรทางการแพทย์ทุกคน ทุกระดับ ต้องเข้าใจหลักการพื้นฐานของ ระบบการป้องกันการติดเชื้อในสถานพยาบาล

1.2.2 ด้านระบบสนับสนุน การขนส่งต่างๆ รวมถึงระบบการส่งต่อผู้ป่วย อาทิ การขนส่งวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ วัสดุอุปกรณ์อื่นๆ ขยะติดเชื้อ การจัดการและการเคลื่อนย้ายศพ เป็นต้น รวมถึงจัดการซ้อมแผนเคลื่อนย้ายผู้ป่วยในกรณีที่ผู้ป่วยมีการทรุดลง รวมถึงการจัดการด้านสาธารณูปโภคที่พักบุคลากรโภชนาการ เครื่องปั่นไฟ เครื่องกรองน้ำ ประปาสนาม ฯลฯ

1.2.3 ด้านการดูแลรักษาผู้ป่วย ให้เป็นไปตามแนวทางเวชปฏิบัติการดูแลรักษาผู้ป่วยโรค COVID-19 ของกระทรวงสาธารณสุข (ซึ่งมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยขอให้ติดตามอย่างใกล้ชิด)

1.2.4 ด้านระบบสื่อสาร อุปกรณ์สื่อสารภายในห้องพัก เช่น โทรศัพท์พื้นฐาน สัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้นอุปกรณ์สำหรับดำเนินงานในศูนย์ปฏิบัติการ เช่น จอมอนิเตอร์แสดงสัญญาณจากกล้องวงจรปิด โปรแกรมระบบติดตามอาการแสดงของผู้ป่วยรายวันและประมวผล เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับใช้งานทั่วไป และเชื่อมต่อระบบข้อมูลโรงพยาบาล (Hospital Information System; HIS) พร้อมเครื่องพิมพ์

1.2.5 ด้านการดำเนินการโรงพยาบาลสนาม ระบบการบริหารจัดการหน่วยผู้ป่วยนอก หอผู้ป่วย การจัดเวร โดยประเมินจากความเพียงพอของการให้บริการ มีเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสนามประเมิน

ผู้ป่วย และจัดผู้ป่วยเข้าตามผังเตียงที่กำหนด รายละเอียดการดำเนินการอาจจัดแบ่งโซนให้ชัดเจน เช่น ตามความเสี่ยงของผู้ป่วย หรือ ตามวันที่รับไว้ และแบ่งโซนชาย/หญิงให้ชัดเจน เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ จัดส่งอาหาร 3 มื้อ โดยจัดวางไว้ที่พื้นที่ที่กำหนดเพื่อให้ผู้ป่วยมารับไปแจกจ่ายภายในส่วนที่พัก หน่วยงานที่รับผิดชอบแจ้งรายชื่อผู้ป่วยมาที่โรงพยาบาลสนามล่วงหน้า โดยมีการยืนยันตัวตน จำนวนและรายละเอียดของผู้ป่วยที่ชัดเจน ผู้ป่วยที่ได้รับการดูรักษาในโรงพยาบาลสนามได้รับการเอกซเรย์ปอด และการจำหน่ายผู้ป่วยเมื่อครบกำหนดการรักษาในโรงพยาบาลสนาม โดยการประสานงานกับโรงพยาบาลหลัก และมีเอกสารรับรองการรักษาให้ผู้ป่วยติดตัว

1.3. การพัฒนาจิตใจ การมุ่งเน้นผู้ป่วยเพื่อพัฒนาจิตใจโดยมีช่องทางรับฟังความคิดเห็น ประเมินความพึงพอใจของผู้ป่วย ญาติและชุมชน โอกาสพัฒนา นำมาปรับปรุงแก้ไข มีการสร้างความสัมพันธ์และช่องทางการสื่อสารสองแบบระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ป่วย ผู้ป่วยได้รับการคุ้มครองตามคำประกาศสิทธิผู้ป่วย เช่น สิทธิที่จะรับทราบข้อมูลอย่างเพียงพอและเข้าใจชัดเจนเพื่อการตัดสินใจ การให้ความสำคัญในการดูแลจิตใจ นอกจากกลุ่มผู้ป่วยที่พำนักอยู่ในโรงพยาบาลสนามที่อาจจะเกิดภาวะความเครียด วิกกังวล ความหวาดหวั่น และสะสม จนกลายเป็นภาวะของความท้อแท้ใจ ซึ่งในที่สุดอาจนำมาสู่ภาวะซึมเศร้าและฆ่าตัวตายแล้ว บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยในโรงพยาบาลสนามก็เป็นส่วนสำคัญ อันเนื่องมาจากความเครียดที่มีสาเหตุจากปัจจัยต่างๆ เช่น ความกลัวการติดเชื้อและผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาต่อตนเอง ผู้ป่วยและครอบครัวหรือแม้กระทั่งทราบที่เกิดจากการถูกสังคมรังเกียจ เนื่องจากปฏิบัติงานกับผู้ติดเชื้อ จึงได้จัดทำแนวทางการดูแลจิตใจในโรงพยาบาลสนามขึ้นเพื่อให้มีแนวทางในการจัดดูแลสุขภาพจิตในโรงพยาบาลสนามให้กับผู้ป่วย เช่น กิจกรรมเพื่อสุขภาพ กิจกรรมที่ทำให้ผ่อนคลาย สันทนาการเพื่อบรรเทาความเครียดให้กับผู้ป่วย อาทิ การเล่นเกม การใช้ทีมแพทย์เยียวยาใจโดยทีมวิทยากรคณาจารย์จากวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด เทศนาธรรมออนไลน์ผ่านระบบ Telemedicine กิจกรรมสันทนาการจากกองพัฒนพลทหารราบที่ 27

1.4. การสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ การดูแลจิตใจผู้ป่วย ได้จัดทำแนวทางการดูแลจิตใจในโรงพยาบาลสนาม โดยมี การจัดระบบการดูแลจิตใจผู้ที่มีความเสี่ยงทางด้านสุขภาพจิต สมาชิกที่ใกล้ชิด หรือ ทำกิจกรรมร่วมกัน ให้กำลังใจ ใส่ใจ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจผู้ที่อ่อนแอ หดหู่ ขาดกำลังใจ สร้างความมั่นใจให้กับตนเอง/เพื่อนว่าสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ ให้กำลังใจบุคลากรที่ปฏิบัติงานทุกภาคส่วนแล้วจะเกิดเป็นสังคมสมานฉันท์ได้โดย 1) ช่วยกันสอดส่องดูแลช่วยเหลือกัน 2) ไม่รังเกียจผู้เจ็บป่วยหรือผู้เกี่ยวข้อง 3) ร่วมแรงร่วมใจ ให้กำลังใจซึ่งกัน

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5 โครงการย่อย ดังรายละเอียดการทดลองใช้เป็นดังนี้

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 แนวทางการดูแลสุขภาพจิตของผู้ป่วยโควิด 19 ตามหลักภavana 4 ในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการดูแลสุขภาพจิตของผู้ป่วยโควิด-19 ตามหลักภavana 4 ในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย แนวทางที่ 1 พระธรรมวิทยากรคณะสงฆ์และบุคลากรเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสนาม ร่วมกันทำหน้าที่ให้การรักษาดูแลโดยมีตัวชีวิตเป้าหมายคือผู้ป่วยมีสุขภาพจิตที่ดีโดยอาศัยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน คือ (1) กิจกรรมการดูแลสุขภาพจิตด้วยการฟังธรรมะ (2) กิจกรรมการดูแลสุขภาพจิตด้วยสวดมนต์ไหว้พระ (3) กิจกรรมการดูแลสุขภาพจิตด้วยการเจริญสมาธิ (4) กิจกรรมการดูแลสุขภาพจิตด้วยการแผ่เมตตาและมีข้อตกลงร่วมกัน แนวทางที่ 2 ผู้ป่วยโรคโควิด 19 สามารถใช้พุทธธรรม หลักภavana 4 มาบูรณาการร่วมทั้งสามส่วนสำคัญในการดูแลสุขภาพจิตของตนเองขณะที่เข้ารับการรักษา ประกอบ 1) การได้รับการบริการทางสาธารณสุขที่มีคุณภาพผู้ที่เข้ามารับการรักษามีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง 2) ผู้รับการรักษาสุขภาพจิตที่เข้มแข็งสามารถจัดการกับภาวะความเครียดในชีวิต และ 3) ผู้รับการรักษาสามารถทำหน้าที่ให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมอีกด้วย

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 แนวทางการสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการความเข้มแข็งทางจิตใจของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด แบ่งได้เป็น 2 ภาคส่วนคือ

ภาคส่วนที่ 1 ฝ่ายผู้ให้การรักษาพยาบาล ประกอบด้วยแนวทางดังนี้ (1) เมื่อผู้ป่วยเดินทางมาถึงโรงพยาบาลสนามแล้วแพทย์พยาบาลรวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายต้องระดมให้การความช่วยเหลือด้วยความเอื้อเฟื้อเกื้อหนุนอย่างญาติมิตรเพื่อให้ผู้ป่วยคลายความวิตกกังวลเป็นอันดับแรก (2) เมื่อจัดการกับระบบการรับตัวผู้ป่วยเข้ารักษาเป็นที่เรียบร้อยแล้วฝ่ายแพทย์พยาบาลและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายซึ่งถือเป็นฝ่ายผู้ให้การรักษาต้องพยายามสังเกตพฤติกรรมลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของบุคคลซึ่งเป็นผู้ป่วยด้วยความเข้าใจ (3) ฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่รักษาพยาบาลควรยึดเอาหลักธรรมต่างๆมาเป็นหลักในการทำงาน เช่น หลักสังคหวัตถุ 4, หลักพรหมวิหารธรรม 4 เป็นต้น ซึ่งฝ่ายเจ้าหน้าที่รักษาพยาบาลมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการรักษาที่มีความเข้มแข็งทางจิตใจขึ้นได้ (4) จัดระบบการรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ (5) การสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เข้ารับการรักษาและการสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับเพื่อนร่วมการรักษาทิศทางหนึ่งด้วย (6) วิทยาลัยสงฆ์ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านธรรมะ ก็ต้องใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าไปช่วยในการฟื้นฟูเยียวยาจิตใจของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลด้วยวิธีการต่างๆ อาทิ การบรรยายหลักธรรมด้านต่างให้กับผู้ป่วยได้รับฟังเพื่อให้มีจิตใจที่เข้มแข็ง ซึ่งเรียกว่าการใช้ธรรมะบำบัดนั่นเอง และ (7) ฝ่ายเจ้าหน้าที่สามารถช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งด้วยการใช้ดนตรีบำบัดได้อีกทางหนึ่งด้วย

ภาคส่วนที่ 2 ฝ่ายผู้เข้ารับการรักษา ประกอบด้วยแนวทางดังนี้ (1) ในขณะที่เข้ารับการรักษาตัวนั้นฝ่ายที่เป็นผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาสามารถกระตุ้นความเข้มแข็งภายในตัวเองได้ด้วยการฝึกสร้างภูมิคุ้มกันทางใจให้กับตนเอง (2) การควบคุมสภาพจิตใจอารมณ์ของตนเองด้วยการฝึกสมาธิในขณะที่อยู่ในสถานที่รักษา (3) การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองในการที่จะต้องต่อสู้กับวิกฤติของชีวิตเพื่อให้ผ่านพ้นไปได้ (4) การใช้ธรรมะบำบัดตนเอง นั่นคือการใช้หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเข้ามาช่วยในการสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจให้กับตนเอง อาทิ หลักไตรสิกขาธรรมหรือการรักษาศีล การฝึกสมาธิ การใช้ปัญญา เป็นต้น (5) การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมการรักษ และ (6) การร่วมกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงพยาบาลสนามจัดขึ้น เช่น การแสดงดนตรี กิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น

โครงการวิจัยย่อยที่ 3 การพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า

1.การบริหารจัดการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$ S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาการให้บริการ ด้านสำรวจความคาดหวังของผู้รับบริการอย่างเป็นระบบ ด้านการวางแผนการพัฒนาการบริการ ด้านรักษาอาคารให้สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ด้านการจัดระเบียบการจราจรและที่จอดรถ ด้าน

จัดหาอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ด้านบุคลากรมีทักษะความเชี่ยวชาญและด้านบุคลากรให้บริการด้วยความเสมอภาค ทั้ง 9 ด้านอยู่ในระดับมาก

2.การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยหลักสังคหวัตถุ 4 กับการบริหารจัดการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มีความสัมพันธ์กัน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลักสังคหวัตถุ 4 กับการบริหารจัดการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด ปัจจัยหลักสังคหวัตถุธรรม โดยภาพรวม กับการบริหารจัดการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($R=.973^{**}$)

โครงการวิจัยย่อยที่ 4 การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า

1. การสรุปและสังเคราะห์รูปแบบ (Model) หรือแนวการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่มีความเหมาะสมจากผลการสัมภาษณ์นั้นยังไม่พบรูปแบบในการพัฒนาเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจของผู้สูงอายุในบริบทที่แตกต่างกันในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด ตลอดจนยังไม่มีหน่วยงานใดในการพัฒนาเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มีเพียงการพัฒนาด้านสุขภาพ ด้านจิตใจ ด้านความเป็นอยู่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านรูปแบบการดำรงชีวิต โดยรูปแบบที่ใช้ในการพัฒนาและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจของผู้สูงอายุจะใช้รูปแบบการฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแนะนำ การให้ความรู้ การพัฒนาศักยภาพและการส่งเสริมการใช้ศักยภาพของผู้สูงอายุ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจ (Resilience Quotient) ที่มีการบูรณาการกระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัว เครือข่ายประชาสังคม และกระบวนการปรึกษาสำหรับผู้สูงอายุ โดยผู้วิจัยดำเนินการร่างโปรแกรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจของผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับกระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัว ประชาสังคมและกระบวนการปรึกษา ใช้การวัดและประเมินผลโปรแกรมฯ นี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ด้านเจตคติ ด้านทักษะและด้านผลการดำเนินโปรแกรมฯ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจและความคิดเห็นต่อโปรแกรมฯ ของผู้เข้าร่วมโปรแกรมฯ ใช้แบบประเมินผล หลังเสร็จสิ้นการดำเนินโปรแกรม พบว่าผลการประเมินโปรแกรมฯ การประเมินความเหมาะสมโปรแกรมฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าประเด็นเนื้อหาโปรแกรมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีค่าเฉลี่ย 4.61 อยู่ในระดับมากที่สุด

โครงการวิจัยย่อยที่ 5 รูปแบบการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด คือ การบูรณาการภาคีหลัก 3 ภาคี ในการจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุ หลังจากผ่านพ้นสภาวะวิกฤติการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อันได้แก่ ภาคีบริการชุมชน/ท้องถิ่น ภาคีบริการสุขภาพและภาคีบริการสังคม ทั้งภาครัฐ

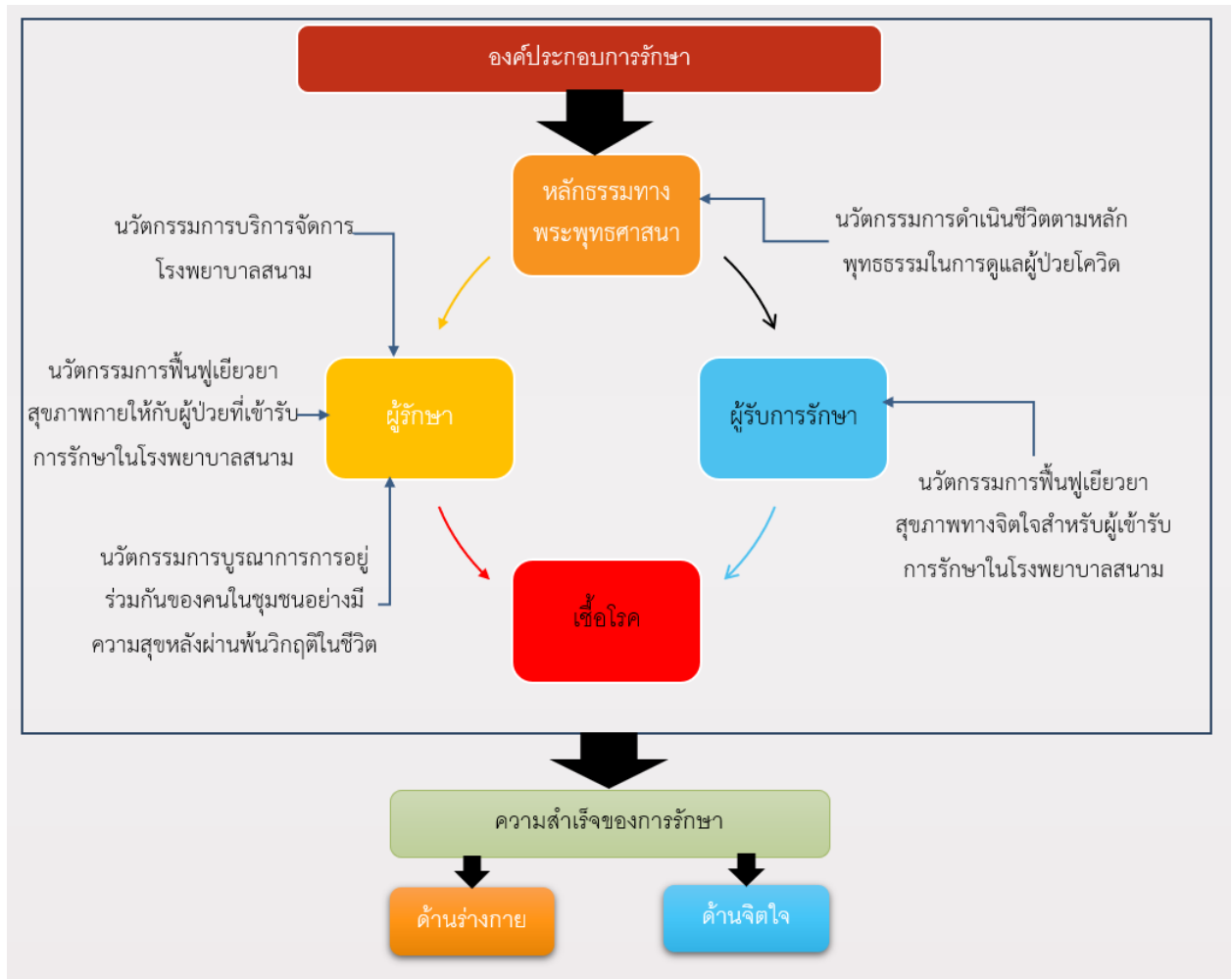
และเอกชน และควรมีการเชื่อมต่อกันอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนทางให้เป็นรูปธรรม รวมทั้งควรมีการเชื่อมโยงการดำเนินงานโดยการคัดเลือกบุคคลในการเป็นผู้นำและผู้ปฏิบัติงานในเรื่องนี้ โดยพิจารณาจากผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ใจเย็นอดทนและใส่ใจในการทำงานอย่างจริงจัง การดำเนินการพัฒนาและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจของผู้สูงอายุเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและอาจใช้เวลาในการดำเนินการเป็นระยะเวลาหนึ่ง จึงจำเป็นต้องมีนโยบายในการปฏิบัติที่ชัดเจน ดังนั้นการประสานงานกันระหว่างองค์กรและหน่วยงานจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็น เพื่อให้เกิดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

2. ได้ผลการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อม ด้านหลักการบริหาร ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านการสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ ล้วนส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม

3. ผลการพัฒนาและประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยได้แยกประเด็นนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1. ผลการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยในระยะที่ 2 ในขั้นตอนที่ผ่านมา ซึ่งผ่านการตรวจสอบการสอดคล้องในเชิงประจักษ์และทำการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ดด้วยวิธีการวิเคราะห์แยกแยะผลการวิจัย เพื่อจัดหมวดหมู่ใหม่ให้เห็นปัจจัยเหตุปัจจัยผลตามลำดับของการเกิด (Birth Order) ผู้วิจัย ได้สรุปผลเพื่อทำข้อค้นพบจากระยะที่ 1 ระยะที่ 2 ได้ผลการสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อม ด้านหลักการบริหาร ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านการสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ รวมทั้งผลการทดลองใช้รูปแบบต่างๆจากโครงการวิจัยย่อยทั้ง 5 โครงการ ล้วนส่งผลต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม ผู้เขียนจึงสรุปนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด ได้ตั้งแผนภาพที่ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 3 นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

จากแผนภาพพบว่า ในการบริหารจัดการจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้จากงานวิจัยสรุปได้ดังนี้ ข้อ 1. การรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาพยาบาลจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID 19) และเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดแห่งนี้ สามารถแยกองค์ประกอบการรักษาได้ 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1. องค์ประกอบด้านผู้ทำหน้าที่รักษาพยาบาล ได้แก่ แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบด้านผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล คือ ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล และ องค์ประกอบที่ 3. องค์ประกอบก้านเชื้อโรค คือเชื้อโรคต่างๆที่ทำให้เกิดโรคร้ายต่างๆ ในงานวิจัยนี้หมายถึงเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID 19) ข้อ 2. ในแต่ละองค์ประกอบตามข้อ 1 เราสามารถนำเอาหลักการของพระพุทธศาสนาเข้าไปบูรณาการสอดแทรกได้สององค์ประกอบ คือฝ่ายผู้รักษาและฝ่ายผู้เข้ารับการรักษา เนื่องจากเป็นผู้ที่สามารถน้อมนำเอาหลักการไปบูรณาการในการทำหน้าที่ของตนเองดังนี้ 2.1) หากฝ่ายทำหน้าที่รักษา ได้แก่ หมอ พยาบาลและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนเองด้วยความตั้งใจยึดมั่นในหลักธรรม

ของพระพุทธศาสนาในด้าน อาทิ หลักสังคหวัตถุ 4 หลักพรหมวิหาร 4 เป็นต้น กล่าวคือ หมอพยาบาลทำการรักษาผู้ป่วยด้วยความเมตตา กรุณา ความเอาใจใส่ ย่อมส่งผลต่อการรักษาพยาบาลที่ประสบผลสำเร็จ 2.2) ฝ่ายผู้เข้ารับการรักษาหรือผู้ป่วยต้องน้อมนำเอาหลักหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาเป็นหลักยึดเหนี่ยวในขณะที่ยังตนเองเข้ารับการรักษา อาทิ หลักอิทธิบาท 4 หลักไตรสิกขาธรรม 3 และหลักภาวนา 4 เป็นต้น กล่าวคือ รู้หน้าที่ตนเอง เชื่อฟังหมอพยาบาล กินยาตามแพทย์สั่ง ทำจิตใจและร่างกายให้เข้มแข็ง การดูแลสุขภาพจิต การอยู่ร่วมกันในสังคม ารดูแลสุขภาพจิตให้สงบสันติ และการดูแลสุขภาพจิตและรู้เท่าทันตามความเป็นจริงในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ย่อมส่งผลต่อการรักษาพยาบาลที่ประสบผลสำเร็จเช่นเดียวกัน

ข้อ 3. เมื่อทั้งสองฝ่ายทำหน้าที่ของตนเองด้วยความตั้งใจและสามารถบูรณาการหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดีแล้วความสำเร็จของการรักษาพยาบาล ซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึงเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 นั้นเอง

ขั้นตอนที่ 2 ผลการประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน โดยใช้หลักการของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นกรอบในการตรวจสอบคุณภาพการประเมิน เพื่อประเมินโดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) และด้านความถูกต้อง (Accuracy) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 3 ด้าน และระดับมาก จำนวน 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความถูกต้อง รองลงมา ด้านความเหมาะสม ด้านอรรถประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ กล่าวโดยสรุป นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม

หลักการของการจัดตั้งโรงพยาบาลสนามจะดำเนินการภายใต้มาตรฐาน และความปลอดภัยของโรงพยาบาลทั่วไปสามารถดูแลผู้ติดเชื้อ (กลุ่มที่ไม่แสดงอาการหรืออาการไม่รุนแรง) อย่างใกล้ชิด และทันที่ที่ ผู้ป่วยทั่วไปที่เข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาลไม่เสี่ยง มีจำนวนเตียง และบุคลากรทางการแพทย์ให้การรักษาอย่างเพียงพอ การจัดตั้งโรงพยาบาลสนามขึ้นในวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดพบปัญหาที่ตามมาหลายประการที่เกิดขึ้นกับหน่วยผู้ให้การรักษาพยาบาลคือ ผู้ป่วยมีสภาพอารมณ์ที่ฉุนเฉียว ใจร้อนหรือในบางครั้งอาจจะเปิดอารมณ์ใส่ทีมผู้ดูแลที่ดำเนินการไม่ได้ตั้งใจปรารถนา หรือในบางกรณี เช่น เมื่อผู้ป่วยที่รักษาตัวหายจากอาการป่วยแล้วไม่ได้รับการต้อนรับจากชุมชนหรือครอบครัว เป็นต้น โรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดได้วางกรอบแนวปฏิบัติเพื่อการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม ดังนี้

1.1 **สภาพแวดล้อม** คือ การจัดการอาคารสถานที่เลือกสถานที่ดำเนินการที่เหมาะสม โดยพิจารณาประเด็นที่สำคัญ คือ (1) อาคารแยกจากสิ่งแวดล้อมและชุมชน (2) อาคารที่พิกมีอากาศถ่ายเทดี (3) มีสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็น เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา รวมถึงวัสดุสำนักงาน เครื่องอุปโภคบริโภค น้ำดื่ม (4) มีระบบลำบน้ำเสียที่สามารถปรับปรุงให้เหมาะสม (5) มีการตอบสนองต่อประเด็นความกังวลของสาธารณะและชุมชนโดยรอบที่ตั้ง

1.2 **หลักการบริหาร** ซึ่งประกอบด้วยหลักการบริหารย่อยจำนวน 5 ด้าน คือ (1) ด้านบุคลากร คือการแบ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลสนามและบุคลากรในสถานพยาบาลหลักที่สนับสนุนทั้งนี้ในส่วนบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลสนามจะประกอบด้วยฝ่ายปฏิบัติการดูแลรักษาและฝ่ายสนับสนุน โดยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องชี้แจงถึงวัตถุประสงค์การดำเนินงาน ขอบเขตของงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน รายละเอียดงาน และข้อควรระวังหรืออันตราย ตลอดจนการกำกับดูแลการทำงานของบุคลากรโดยเฉพาะอาสาสมัคร มีระบบการบริหารจัดการหน่วยผู้ป่วยนอก หอผู้ป่วย การจัดเวร โดยประเมินจากความเพียงพอของการให้บริการ ระบบการป้องกันควบคุมการติดเชื้อและแพร่กระจายเชื้อ ผักซ้อมการสวม-ถอด PPE ให้คล่องอย่างถูกต้อง ตามความเสี่ยงของหัตถการ สำรองและสำรอง PPE ให้พร้อมใช้ และเพียงพอ รวมถึงสามารถจัดหาเพิ่มเติมได้ ทีมบุคลากรทางการแพทย์ทุกคน ทุกระดับ ต้องเข้าใจหลักการพื้นฐานของ ระบบการป้องกันการติดเชื้อในสถานพยาบาล (2) ด้านระบบสนับสนุน ได้แก่ การขนส่งต่างๆ รวมถึงระบบการส่งต่อผู้ป่วย อาทิ การขนส่งวัสดุ อุปกรณ์ทางการแพทย์ วัสดุอุปกรณ์อื่นๆ ขยะติดเชื้อ การจัดการและการเคลื่อนย้ายศพ เป็นต้น รวมถึงจัดการซ่อมแผนเคลื่อนย้ายผู้ป่วยในกรณีที่มีผู้ป่วยมีการทรุดลง รวมถึงการจัดการด้านสาธารณูปโภคที่พิกบุคลากร โกชนาการ เครื่องปั่นไฟ เครื่องกรองน้ำ ประปาสนาม ฯลฯ (3) ด้านการดูแลรักษาผู้ป่วย คือการรักษาให้เป็นไปตามแนวทางเวชปฏิบัติการดูแลรักษาผู้ป่วยโรค COVID-19 ของกระทรวงสาธารณสุข (ซึ่งมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยขอให้ติดตามอย่างใกล้ชิด) (4) ด้านระบบสื่อสาร ได้แก่ อุปกรณ์สื่อสารภายในห้องพิก เช่น โทรศัพท์พื้นฐาน สัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น อุปกรณ์สำหรับดำเนินงานในศูนย์ปฏิบัติการ เช่น จอมอนิเตอร์แสดงสัญญาณจากกล้องวงจรปิด โปรแกรมระบบติดตามอาการแสดงของผู้ป่วยรายวันและประมวผล เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับใช้งานทั่วไป และเชื่อมต่อระบบข้อมูลโรงพยาบาล (Hospital Information System; HIS) พร้อมเครื่องพิมพ์ (5) ด้านการดำเนินการโรงพยาบาลสนาม ได้แก่ ระบบการบริหารจัดการหน่วยผู้ป่วยนอก หอผู้ป่วย การจัดเวร โดยประเมินจากความเพียงพอของการให้บริการ มีเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลสนามประเมินผู้ป่วย และจัดผู้ป่วยเข้าตามผังเตียงที่กำหนด รายละเอียดการดำเนินการอาจจัดแบ่งโซนให้ชัดเจน เช่น ตามความเสี่ยงของผู้ป่วย หรือ ตามวันที่รับไว้ และแบ่งโซนชาย/หญิงให้ชัดเจน เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ จัดส่งอาหาร 3 มื้อ โดยจัดวางไว้ที่พื้นที่ที่กำหนดเพื่อให้ผู้ป่วยมารับไปแจกจ่ายภายในส่วนที่พิก หน่วยงานที่รับผิดชอบแจ้งรายชื่อผู้ป่วยมาที่โรงพยาบาลสนามล่วงหน้า โดยมีการยืนยันตัวตน จำนวนและรายละเอียดของผู้ป่วยที่ชัดเจน ผู้ป่วยที่ได้รับการดูรักษาในโรงพยาบาลสนามได้รับการเอกซเรย์ปอด และการจำหน่ายผู้ป่วยเมื่อครบกำหนดการรักษาในโรงพยาบาลสนาม โดยการประสานงานกับโรงพยาบาลหลัก และมีเอกสารรับรองการรักษาให้ผู้ป่วยติดตัว

1.3 การพัฒนาจิตใจ คือ การมุ่งเน้นผู้ป่วยเพื่อพัฒนาจิตใจโดยมีช่องทางรับฟังความคิดเห็น ประเมินความพึงพอใจของผู้ป่วย ญาติและชุมชน โอกาสพัฒนา นำมาปรับปรุงแก้ไข มีการสร้างความสัมพันธ์และช่องทางการสื่อสารสองแบบระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ป่วย ผู้ป่วยได้รับการคุ้มครองตามคำประกาศสิทธิผู้ป่วย เช่น สิทธิที่จะรับทราบข้อมูลอย่างเพียงพอและเข้าใจชัดเจนเพื่อการตัดสินใจ การให้ความสำคัญในการดูแลจิตใจ นอกจากกลุ่มผู้ป่วยที่พำนักอยู่ในโรงพยาบาลสนามที่อาจจะเกิดภาวะความเครียด วิตกกังวล ความหวาดหวั่นและสะสม จนกลายเป็นภาวะของความท้อแท้ใจ ซึ่งในที่สุดอาจนำมาสู่ภาวะซึมเศร้าและฆ่าตัวตายแล้ว บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานดูแลผู้ป่วยในโรงพยาบาลสนามก็เป็นส่วนสำคัญ อันเนื่องมาจากความเครียดที่มีสาเหตุจากปัจจัยต่างๆ เช่น ความกลัวการติดเชื้อและผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาต่อตนเอง ผู้ป่วยและครอบครัวหรือแม้กระทั่งทราบไปที่เกิดจากการถูกสังคมรังเกียจ เนื่องจากปฏิบัติงานกับผู้ติดเชื้อ จึงได้จัดทำแนวทางการดูแลจิตใจในโรงพยาบาลสนามขึ้นเพื่อให้มีแนวทางในการจัดดูแลสุขภาพจิตในโรงพยาบาลสนามให้กับผู้ป่วย เช่น กิจกรรมเพื่อสุขภาพ กิจกรรมที่ทำให้ผ่อนคลาย สันทนาการเพื่อบรรเทาความเครียดให้กับผู้ป่วย อาทิ การเล่นเกม การใช้ทีมแพทย์เยียวยาใจโดยทีมวิทยากรคณาจารย์จากวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด เทศนารธรรมออนไลน์ผ่านระบบ Telemedicine กิจกรรมสันทนาการจากกองพัฒนผลทหารราบที่ 27

1.4. การสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ คือ การดูแลจิตใจผู้ป่วย ได้จัดทำแนวทางการดูแลจิตใจในโรงพยาบาลสนาม โดยมี การจัดระบบการดูแลจิตใจที่มีความเสี่ยงทางด้านสุขภาพจิต สมาชิกที่ใกล้ชิด หรือทำกิจกรรมร่วมกัน ให้กำลังใจ ใส่ใจ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจผู้ที่อ่อนแอ หมดหวัง ขาดกำลังใจ สร้างความมั่นใจให้กับตนเอง/เพื่อนว่าสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ ให้กำลังใจบุคลากรที่ปฏิบัติงานทุกภาคส่วนแล้วจะเกิดเป็นสังคมสมานฉันท์ได้โดย 1) ช่วยกันสอดส่องดูแลช่วยเหลือกัน 2) ไม่รังเกียจผู้เจ็บป่วยหรือผู้เกี่ยวข้อง 3) ร่วมแรงร่วมใจ ให้กำลังใจซึ่งกัน

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่ค้นพบเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ประชาชนที่เข้ารับการรักษายาบาลในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดนั้นจะได้รับการรักษาและบริการด้วยการจัดสถานที่เพื่อมาให้การดูแลรักษายาบาลในกลุ่มผู้ป่วยทั้งที่ไม่แสดงอาการหรือมีอาการน้อยในกรณีการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้สามารถรองรับจำนวนผู้เข้ารับการรักษได้ที่ละจำนวนมากมีคำแนะนำในการปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมการแพทย์เป็นอย่างดี พร้อมทั้งการทำงานของคณะบุคคลที่เป็นฝ่ายผู้ให้บริการจำนวนเพียงพอ มีกระบวนการดำเนินงานจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนตามลำดับ มีการจัดองค์กรทำงานด้วยการมีส่วนร่วม มีการควบคุมที่กระทำร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และในระหว่างการรักษาอันจะพบนวัตกรรมการสร้างความรู้และความคิดใหม่ แนวคิดวิธีการ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของความคิดหรือการกระทำหรือสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อการดูแลรักษาโรคอุบัติใหม่อย่างเช่น ไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตได้เป็นอย่างดีมีระบบผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุตาฟ้า วงศ์หาริมาศย์ (2563 :332-343) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบนวัตกรรมบริการโดยประยุกต์แนวคิดการบริหารภาครัฐแนวใหม่โดยการวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ ในเขตสุขภาพ” พบว่า รูปแบบของนวัตกรรมบริการฯ ประกอบด้วยองค์ประกอบนวัตกรรมบริการฯ 6

ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารภาครัฐแนวใหม่โดยการวางระบบการบริหารราชการแบบบูรณาการ ด้านที่ 2 การบริหารจัดการนวัตกรรมบริการฯ ด้านที่ 3 การนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานนวัตกรรมบริการฯ ด้านที่ 4 การบูรณาการร่วมระหว่างองค์กร/หน่วยงานมาใช้ในการดำเนินงานนวัตกรรมบริการฯ ด้านที่ 5 การบริหารจัดการมาใช้ในการดำเนินงานนวัตกรรมบริการฯ และด้านที่ 6 การวางแผนกลยุทธ์การดำเนินงานและการวางแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ผลการวิจัยนี้ทำให้ได้รูปแบบนวัตกรรมบริการ โดยการประยุกต์แนวคิดการบริหารภาครัฐแนวใหม่โดยการวางระบบการบริหารราชการแบบบูรณาการฯ ที่ประกอบด้วยนวัตกรรม 5 เรื่อง ได้แก่ นวัตกรรม เครือข่ายการดำเนินงานบูรณาการ (inter department cooperation network innovation) นวัตกรรม “ยูเซอร์วิส” นวัตกรรม “ฮอสเซอร์วิส” นวัตกรรม “people information” และ “people information for referral” ซึ่งผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้ตามบริบทของตน พร้อมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธีรพร สติธังกรและคณะ** (2564 : 320-333) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข” การพัฒนารูปแบบพบว่า ประกอบด้วยศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านการพยาบาล การประเมินความพร้อมการบริหารการพยาบาล และแนวทางการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ที่ครอบคลุมระยะก่อน ขณะ และหลังเกิดการระบาดของโควิด-19 ผลลัพธ์ของการใช้รูปแบบ พบว่าผู้บริหารการพยาบาลมีความคิดเห็นต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด สามารถนำรูปแบบใช้ได้จริง (Mean=4.48, SD=0.58) ใช้กับโรงพยาบาลระดับอื่นได้ (Mean=4.54, SD=0.60) และใช้กับโรคติดต่ออื่นได้ในระดับมากที่สุด (Mean=4.61, SD=0.58) โรงพยาบาลทุกแห่งมีความพร้อมในการบริหารการพยาบาล ผู้สงสัยและผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เห็นว่าโรงพยาบาลระดับตติยภูมิมีความพร้อมการบริหารการพยาบาล อยู่ในระดับมาก (Mean=4.35, SD=0.41) และพึงพอใจในบริการพยาบาล อยู่ในระดับมาก (Mean=4.30, SD=0.45) พยาบาลรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิบัติการพยาบาลโควิด-19 อยู่ในระดับมากที่สุด (Mean=4.55, SD=0.44) และมั่นใจในมาตรการการปฏิบัติงานของหน่วยงานอยู่ในระดับมาก (Mean=4.40, SD=0.53) และไม่พบการติดเชื้อจากการปฏิบัติงานของพยาบาล และการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาลจากผู้สงสัย และผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนและหลังทดลองรูปแบบในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิทั้ง 13 แห่ง โดยสรุป รูปแบบนี้มีประโยชน์ต่อการบริหารการพยาบาล ในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 และผู้วิจัยได้โดยได้ขยายผลรูปแบบนี้ไปยังองค์กรพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อนำสู่การปฏิบัติในพื้นที่ทั่วประเทศแล้ว

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยได้ดำเนินการผ่านโครงการวิจัยย่อยออกเป็น 5 โครงการย่อยโดยให้แต่ละโครงการย่อยแต่ละโครงการนำเอาแต่ละนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม ซึ่งดำเนินการในช่วงระยะเวลาที่ปิดให้บริการรักษาผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดในขั้นตอนที่ผ่านมา ซึ่งผ่านการทดลองดำเนินการแล้วได้รับข้อมูลในเชิงประจักษ์ และได้ผลการทดลองใช้ จึงได้นวัตกรรมมา

บริหารจัดการโรงพยาบาลสนาม วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปได้เป็น 3 ประเด็นดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 1. การรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาพยาบาลจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID 19) และเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดแห่งนี้ สามารถแยกองค์ประกอบการรักษาได้ 3 องค์ประกอบ คือ 1.1) องค์ประกอบด้านผู้ทำหน้าที่รักษาพยาบาล ได้แก่ แพทย์พยาบาล เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย 1.2) องค์ประกอบด้านผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล คือ ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาล 1.3) องค์ประกอบด้านเชื้อโรค คือ เชื้อโรคต่างๆ ที่ทำให้เกิดโรคร้ายต่างๆ ในงานวิจัยนี้หมายถึงเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID 19) ประเด็นที่ 2. ในแต่ละองค์ประกอบตามประเด็นที่ 1 เราสามารถนำเอาหลักการของพระพุทธศาสนาเข้าไปบูรณาการสอดแทรกได้สององค์ประกอบ คือ ฝ่ายผู้รักษาและฝ่ายผู้เข้ารับการรักษาเนื่องจากเป็นผู้ที่สามารถน้อมนำเอาหลักการไปบูรณาการในการทำหน้าที่ของตนเอง กล่าวคือ 2.1) หากฝ่ายทำหน้าที่รักษา ได้แก่ หมอ พยาบาลและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนเองด้วยความตั้งใจยึดมั่นในหลักการของพระพุทธศาสนาในด้าน อาทิ หลักสังคหวัตถุ 4 หลักพรหมวิหาร 4 เป็นต้น กล่าวคือ หมอพยาบาลทำการรักษาผู้ป่วยด้วยความเมตตา กรุณา ความเอาใจใส่ ย่อมส่งผลต่อการรักษาพยาบาลที่ประสบผลสำเร็จ 2.2) หากฝ่ายผู้เข้ารับการรักษาหรือผู้ป่วยน้อมนำเอาหลักหลักการของพระพุทธศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยวในขณะที่ตนเองเข้ารับการรักษา อาทิ หลักอิทธิบาท 4 หลักไตรสิกขาธรรม และหลักภาวนา 4 เป็นต้น กล่าวคือ รู้หน้าที่ตนเอง เชื่อฟังหมอพยาบาล กินยาตามแพทย์สั่ง ทำจิตใจและร่างกายให้เข้มแข็ง การดูแลสุขภาพจิต การอยู่ร่วมกันในสังคม การดูแลสุขภาพจิตให้สงบสันติ และการดูแลสุขภาพจิตและรู้เท่าทันตามความเป็นจริงในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ย่อมส่งผลต่อการรักษาพยาบาลที่ประสบผลสำเร็จเช่นเดียวกัน ประเด็นที่ 3. เมื่อทั้งสองฝ่ายทำหน้าที่ของตนเองด้วยความตั้งใจและสามารถบูรณาการหลักการที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดีแล้วความสำเร็จของการรักษาพยาบาล ซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึงเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID 19) นั่นเอง

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่ค้นพบเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า การรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาพยาบาลจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID 19) ของประชาชนที่เข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดแห่งนี้ จะได้รับการปฏิบัติจากฝ่ายที่เป็นผู้ให้การรักษา ได้แก่ หมอ พยาบาลและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนเองด้วยความตั้งใจยึดมั่นในหลักการของพระพุทธศาสนาในด้าน อาทิ หลักสังคหวัตถุ 4 หลักพรหมวิหาร 4 เป็นต้น กล่าวคือ หมอพยาบาลทำการรักษาผู้ป่วยด้วยความเมตตา กรุณา ความเอาใจใส่ ย่อมส่งผลต่อการรักษาพยาบาลที่ประสบผลสำเร็จ และหากฝ่ายผู้เข้ารับการรักษาหรือผู้ป่วยเองก็สามารถน้อมนำเอาหลักหลักการของพระพุทธศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยวในขณะที่ตนเองเข้ารับการรักษา อาทิ หลักอิทธิบาท 4 หลักไตรสิกขาธรรม และหลักภาวนา 4 เป็นต้น กล่าวคือ รู้หน้าที่ตนเอง เชื่อฟังหมอพยาบาล กินยาตามแพทย์สั่ง ทำจิตใจและร่างกายให้เข้มแข็ง การดูแลสุขภาพจิต การอยู่ร่วมกันในสังคม การดูแลสุขภาพจิตให้สงบสันติ และการดูแลสุขภาพจิตและรู้เท่าทันตามความเป็นจริงในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ย่อมส่งผลต่อการรักษาพยาบาลที่ประสบผลสำเร็จเช่นเดียวกัน เป็นอย่างดี ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ

ธีรพร สติธอังกูรและคณะ (2564 : 320-333) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข” การพัฒนารูปแบบพบว่าประกอบด้วยศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านการพยาบาล การประเมินความพร้อมการบริหารการพยาบาล และแนวทางการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ที่ครอบคลุมระยะก่อน ขณะ และหลังเกิดการระบาดของโควิด-19 ผลลัพธ์ของการใช้รูปแบบ พบว่าผู้บริหารการพยาบาลมีความคิดเห็นต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด สามารถนำรูปแบบใช้ได้จริง (Mean=4.58, SD=0.58) ใช้กับโรงพยาบาลระดับอื่นได้ (Mean=4.54, SD=0.60) และใช้กับโรคติดต่ออื่นได้ในระดับมากที่สุด (Mean=4.61, SD=0.58) โรงพยาบาลทุกแห่งมีความพร้อมในการบริหารการพยาบาล ผู้สงสัยและผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เห็นว่าโรงพยาบาลระดับตติยภูมิมีความพร้อมการบริหารการพยาบาล อยู่ในระดับมาก (Mean=4.35, SD=0.61) และพึงพอใจในบริการพยาบาล อยู่ในระดับมาก (Mean=4.30, SD=0.45) พยาบาลรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิบัติการพยาบาลโควิด-19 อยู่ในระดับมากที่สุด (Mean=4.55, SD=0.44) และมั่นใจในมาตรการการปฏิบัติงานของหน่วยงานอยู่ในระดับมาก (Mean=4.40, SD=0.53) และไม่พบการติดเชื้อจากการปฏิบัติงานของพยาบาล และการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาลจากผู้สงสัย และผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนและหลังทดลองรูปแบบในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ทั้ง 13 แห่ง โดยสรุป รูปแบบนี้มีประโยชน์ต่อการบริหารการพยาบาล ในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 และผู้วิจัยได้โดยได้ขยายผลรูปแบบนี้ไปยังองค์กรพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อนำสู่การปฏิบัติในพื้นที่ทั่วประเทศแล้ว

3. ผลการประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการประเมินนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน โดยใช้หลักการของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นกรอบในการตรวจสอบคุณภาพการประเมิน เพื่อประเมินโดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) และด้านความถูกต้อง (Accuracy) พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อนวัตกรรมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ถ้าพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 3 ด้าน และระดับมาก จำนวน 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความถูกต้อง รองลงมา ด้านความเหมาะสม ด้านอรรถประโยชน์ และด้านความเป็นไปได้ ตามลำดับ กล่าวโดยสรุป นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมระดับมากที่สุด

ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ในการศึกษา นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ดในครั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีประโยชน์ต่อการรักษาเยียวยาโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้น โดยการให้มีกระบวนการดำเนินงานจะต้องเป็นไปตามขั้นตอนตามลำดับ การจัดองค์กร การมีส่วนร่วม การควบคุมที่กระทำร่วมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันหมายถึง สถานที่ที่จัดขึ้นมาให้การดูแลรักษาพยาบาลในกลุ่มผู้ป่วยไม่แสดง อาการหรือมีอาการ

น้อย กรณีการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้รองรับจำนวนผู้เข้ารับการรักษาได้ทีละจำนวนมาก โดยปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมการแพทย์ รวมทั้งในการรักษาพยาบาลนั้นเจ้าหน้าที่ต้องทำการรักษาผู้ป่วยด้วยความเมตตา กรุณา ความเอาใจใส่ ย่อมส่งผลต่อการรักษาพยาบาลที่ประสบผลสำเร็จ ฝ่ายผู้เข้ารับการรักษาหรือผู้ป่วย น้อมนำเอาหลักหลักธรรมของพระพุทธศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยวในขณะที่ตนเองเข้ารับการรักษา อาทิ หลักอิทธิบาท 4 หลักไตรสิกขาธรรม และหลักภavana 4 ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อวงการแพทย์ได้อย่างดียิ่งในอนาคต ซึ่งงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อูษา คำประสิทธิ์ (2565 : 33-44) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 แผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลโนนไธ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 แผนกผู้ป่วยใน ทำให้มีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับสูง พบปัญหาและอุปสรรคในด้านโครงสร้างและการบริหารอัตรากำลังของพยาบาล ซึ่งผลการพัฒนารูปแบบการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ตึกผู้ป่วยใน มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบท และสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นข้อเสนอแนะในงานวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ผลจากการทดลองใช้แนวทางการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักยึดในการช่วยบริหารจัดการร่วมกับกระบวนการรักษาตามปกติเพื่อให้เกิดนวัตกรรมการรักษาโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยสามารถจัดลำดับความสำคัญเพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายได้ดังนี้

1.1 ควรส่งเสริมให้มีการใช้หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเข้าไปสอดแทรกในองค์ประกอบของการรักษาในโรงพยาบาลโดยเฉพาะหน่วยงานรัฐมากยิ่งขึ้น

1.2 ควรส่งเสริมให้เกิดการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนหรือพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น

1.3 ควรส่งเสริมให้เกิดการอบรมสั่งสอนและฝึกฝนของคนคนนั้นแต่หากเขาได้แรงจูงใจที่ดี มีตัวอย่างที่ดี เขาย่อมสามารถสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจของเขาได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมอีกในหลายประเด็นเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพต่อประชาชนมากขึ้นรวมทั้งสามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงทางวิชาการได้ในอนาคตนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

- 2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด อำเภอรวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.2 ควรศึกษารูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลสนามในพื้นที่อื่นๆ
- 2.3 ควรศึกษาการบูรณาการหลักธรรมด้านต่างๆกับนวัตกรรมการบริหารจัดการในโรงพยาบาลอื่นๆต่อไป
- 2.4 ควรศึกษาวิจัยการบูรณาการนวัตกรรมการบริหารจัดการโรงพยาบาลกับหลักธรรมในการดำเนินชีวิตของประชาชนในยามวิกฤติเพื่อช่วยให้สามารถผ่านพ้นวิกฤติชีวิตได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ธีรพร สติธังกรและคณะ. “การพัฒนารูปแบบการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข”. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*. 30 (2), 320-333.
- แพทยสภา. (2564). *COVID-19 คืออะไร มารู้จักโคโรนาไวรัส สายพันธุ์ใหม่ที่ทำลายปอดได้*. [Online]
<https://covid-19.kapook.com/view221519.html> [10 สิงหาคม 2564]
- ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล. (2564). *โควิด-19 คืออะไร?*.
[Online]<https://www.gj.mahidol.ac.th/main/covid19/covid19is/> [10 สิงหาคม 2564]
- สยามรัฐ. (2564). *จังหวัดร้อยเอ็ด เปิด รพ.สนาม และCommunity Isolation 2,155 เตียง รับมือโควิดระบาด*. สยามรัฐออนไลน์ 25 กรกฎาคม 2564 [Online]
<https://siamrath.co.th/n/265088> [10 สิงหาคม 2564]
- สุดาฟ้า วงศ์หริมาตย์. (2563). *รูปแบบนวัตกรรมการบริการโดยประยุกต์แนวคิดการบริหารภาครัฐแนวใหม่โดยการวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ ในเขตสุขภาพ*. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*. 29 (2), 332-343.
- อุษา คำประสิทธิ์. (2565). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการพยาบาลในสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 แผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลโนนไทย*. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9*. 16 (1), 30-44.